

Vidurkis: $-10 + 10 + 10 = 10$

Justina Janševičiūtė
Semiotika
1, 7, 2

2. Struktūralistinė kalbotyra: skirtumas nuo aukštesnės kalbos teorijos (kalbos sampratos vaidis)

-10

Aukštesnės kalbos teorijos iki Port-Royalio gramatikos daugiau epaištavo kaip benchio pobūdžio taisyklių rinkiniai, reguliuojantys kalbos vartojimą. Port-Royalio gramatika pradėjo kreipti dėmesį į pačią kalbą, tačiau jį laikė tik mąstymo reprezentacija (tiksliau reprezentacijos reprezentacija - mąstymas yra proto reprezentacija, o kalba - mąstymo).
 Del šios priežasties buvo bandyta kalbą organizuoti pagal ~~racionalumą~~ racionalumo, logikos principus, kurie, anot šios gramatikos pasekėjų, yra ir proto principai. Kaskuometu, dar iki struktūralistinės kalbotyros, pradėta užsinti lyginamąją kalbotyrą, kuri kaip ir turėtų iškoti bendrybes, tačiau ir kalbą nežiūrėjo kaip lyginamąją kalbą ir autonomišką vienetą. Taip pat XIX a. išpopuliarėjo istoriama paremta kalbotyra, kuri ir kalbą žvelgė diachronine perspektyva - kaip ji keitėsi laike.
 Struktūralizmas iš esmės atsisako visų šių požiūrių: paneigia mimetinę kalbos prigimtį atsisako diachroninio požiūrio. Struktūralizmas teigia, jog kalbą galima tyrinėti pačią savaime, ji pati yra savo struktūros (santykių) reprezentacija, taip pat, įvedamas viena laikis (synchroninis) jos analizės būdas. Kalba yra autonomiška.

lyginamąją kalbą ir autonomišką vienetą
 yra pačią kalbą kaip autonomišką vienetą
 dariniai ir dėl to ji laikoma pirmąja kalbos teorija, kalbos modelio pradžia

lyginamąją kalbą ir autonomišką vienetą

7. Strukturalistinis požiūris į autorius (kaip susiformavo, kodėl, kuo pagrįstas)

10

Strukturalizme autorius figūra tampa nerelevantiška, dėl kalbos (tarp jos ir teksto kaip kalbos (parole) išsiskos) autonomiškumo. ~~Tei reiščia psichologiamu atsi-~~ ~~sakymu bei autoriaus intencija~~ Atsisakyta psichologizavimų (autorius figūros) ar sieki išaiskinti jos intencijas, nes strukturalistiniame požiūryje reikšmė gaminama pačiu tekste, o ne kaskur už jo ribų. Tai svardi jama teksto imanentiškumo principu. Iki strukturalizmo (o populiariojoje kultūroje iki šiol) teksto reikšmė bandoma konstruoti pagal autorius psichologiją, biografinę, socio-ekonomini kontekstą ar intersubjektyvias autorius santykius su kitais žmonėmis, kas, iš esmės, jam iš anksto suponuoja tam tikrą teksto skaitymą, kuris yra ir spekuliatyvus ir tyrinėja visai kitus objektus, o ne tekstą. (ar tai būtų kinas, tapyba, romanais - nėra svarbu)

1. Strukturalizmo tradicija: pradžia, raškos šaltys, atstovai

10

Strukturalizmo pradžia tapatnuama su Saussur'o kalbotyros teorija. Ji susiformuoja pagrindinius principus: reikšmė konstruojama per skirtimą, santykis tarp signifikanto ir signifikato yra arbitrūalus ir jie vienas kitą presuponuoja. Reikšmė (langage) išskiria į kalbos sistemą (langue) ir ženką (parole). Savo analize ~~taiko pirmąjį~~ fokusuoja į pirmąjį ir į ja žvelgia vienaakūškiai (synchroniškai) ir kaip į virtualų konstruktą.

Pras

Saussurais ir rusų formalistai tapo inspiracija kitiems struktūralistams R. Jakobsonui ir ~~Hjelmslevui~~ Hjelmslevui. Pastarasis tarsi struktūralistinę kalbotyrą ir savo analizę įtraukdamas ir šnekas (parole) kaip objektą. Taip pat modifikavo Saussuro sąvokas ir sąvokas ir išraiškos ir turinio plotmės, siekdamas atsisakyti jo laikyto atomistinio Saussuro požiūrio. Teigė, kad kalba iš esmės yra grynai forma ir siekė išraiškinti ją kaip grynai formalią struktūrą. Greičiau perėmė Hjelmslevo naują skirtį savo naujai graminčiai ir atsispaudamas nuo abiejų (Hjelmslevo ir Saussuro ir Proppa) vystė savo reikšmės teoriją.

Kalbotyros (struktūralistinės) metodus ir kitas sritis perėmė ir C. Lévi-Strauss ir antropologines šakų tyrimus, jis pagrindė bendruomenių sąvokas (per mainus ir per skirtumus, paaukdamas paradigminis ir sintagminis sąvokas principus ~~at~~ aiškinti kaip konstruojasi reikšmės mituose (ir sąvokas pluoštai).

Lakanas struktūralistai peranalizavo Freudą psichoanalitiko srityje, ir vedė grynai sąvokas terminų vadovaudamasis Saussuraiska ženklo teorija ir vedė trinarę simbolinę, išvaiduojamą ir tikrovės struktūrą.

Harkas struktūralistai perėmė ~~L. Althusseris~~ Althusseris - tai ir socio-ekonomineje, politinėje srityje.